

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Missionsförbundet

ILLUSTRERAD TIDNING

för Svenska Missionsförbundets yttre mission

Utkommer den 1 och 15 i varje månad

15 Sept. 1913

Redaktion:
WILH. SJÖHOLM :: J. E. LUNDAHL

N:r 18. Årg. 31

Mission och karaktärsdaning.*

En missionsstudie från Kongo.

Av K. E. Laman.

Vilken bok om Kongo, man än slår upp för att studera folkets karaktär, så mötes ögat strax av ungefär följande skildring: Kongonegern är mycket karaktärslös. Han har ingen plikt-känsla. Han är slö och likgiltig samt känslolös för sina medmänniskor. Dessutom är han ytterst lättjefull.

Detta är visserligen sant, och ändock är det efter vår syn och vårt bedömande en mycket falsk beskrivning av folkets karaktär, ty dels gäller detta omdöme i första rummet folkets förhållande till de vita, dessa främlingar, inkräktare och våldsverkare, och dels beaktar man icke, att motiven till denna s. k. karaktärslöshet äro helt andra än i de civiliserade länderna. Motiven äro nämligen dels folkets religiösa föreställningar och dels de sociala förhållandena, vilket gör, att vad vi mena med att vara karaktärsfast i deras ögon är ett stort brott mot förfäderna och samhället, under det att

karaktärslöshet och viljelöshet äro dygder. Det är också på grund härav, som arbetet på den kristna karaktärsdanningen blir så mycket svårare och fordrar så mycket längre tid.

Kongofolkets religion är i och för sig av ringa religiöst värde, men ändock utövar den en oinskränkt makt över folket och bestämmer över livets olika förhållanden, ty det är en fruktans religion. Folket lever i en ständig fruktan för varandra och för andeväsendena. Redan under sitt liv kunna personer med andars hjälp förtrolla och tillintetgöra sina medmänniskor, och när de hava dött, bliva de för sina efterkommande goda eller onda andar, som äro mäktiga att välsigna eller förbanna dem. Därtill komma de rent fientliga och onda andeväsendena, som bringa olycka över såväl enskilda som folket i sin helhet.

Folket är dessutom strängt bundet av bud och föreskrifter, givna av den

* Ur den på Svenska Missionsförbundets förlag nyligen utkomna Minnesskriften med anledning av lektor P. Waldenströms 75-årsdag.

nkisi (fetisch), de hava helgat sig åt och som de anropa om hjälp. På grund av fruktan söka de pedantiskt hålla alla dessa bud och utföra de föreskrivna religiösa ceremonierna. Denna deras fruktan är verklig och allvarlig såväl som deras böner och besvärjelser.

Hopp om något bättre eller tro på det goda och dess seger finnes icke. Kärlek, rätt och rättfärdighet äro till sin innebörd rena egoismen.

Visserligen skymtar ännu fram en aning om ett högre gudomsväsen (Nzambi), men det är icke en kärleksrik fader utan en obeveklig ande, som aldrig tillbedes eller besvärjes. Han anses i stället vara orsaken till nöden och lidandet, då han ej låter sig betvingas eller bevekcas till att hjälpa. Det är nämligen mycket betecknande, att de första missionärerna på västkusten översatte Nzambi med den onde andefursten.

Folkets tanke om Gud framträder även tydligt i vissa uttryck för att angiva att någon dött. De säga: Nu har Nzambi rövat. Nzambi har tagit (utan löfte). Nzambi har gripit (som en rovfågel sitt byte). Då klagolåt hålles, säger man: Låtom oss anklaga Nzambi för hans handlingssätt (brott). Kring Kingoyi station kallas t. o. m. liket för nzambi och graven för nzambis hus.

Det är människans stora hjälplöshet, som tvingar henne att söka hjälp och räddning. Den kristne söker den hos Gud, under det att kongonegern söker den hos sina s. k. nkisi, föremål, som genom helgande och invigning mottaga en övernaturlig kraft.

Skillnaden i den kristnes och negerns bön om hjälp består även i den olika

frälsning, som sökes. Karaktären av räddning eller frälsning, som sökes av kongobon, är blott en fysisk frälsning, d. v. s. en sådan, som rör kroppen allena, ty känsla av moralisk eller andlig nöd finnes icke och alltså ingen syndabekännelse eller något skuldmedvetande. Varifrån skulle han få detta?

Om han än har en föreställning om ett liv efter detta, så ingår ej i hans tanke, att där gives belöning eller vila för de goda eller en bestraffning för de onda. Livet efter detta ter sig för honom som en reproduktion av detta jordiska liv med dess arbeten, intressen och lidelser. Där är det självskheten, som under bedrägerier och våld för spiran. Det s. k. goda bestämmes till sin art blott av framgången. För att lyckas anropar och besvärjer han även sina »nkisi» för att av dem få kraft och makt att utföra sina onda avsikter mot främlingar och fiender. Kan han icke värja sig mot det onda eller lyckas i sina beräkningar, tror han alltid, att felet ligger uti att han ej i detalj utfört alla formaliteter enligt ritualen.

Dessa ceremonier äro numera blott traditionella, d. v. s. deras ursprung och uppkomst äro helt förgättna. Hela det religiösa och sociala livet vilar på traditionen. Troheten mot den är liv, lycka och framgång, varför folket söker att i minsta detalj följa dessa av förfäderna efterlämnade bud och föreskrifter.

Man finner därför sällan någon, som reflekterar över vad traditionen meddelat. Tvärtom har detta traditionella med sin magiska kraft över folket hållit dem i ett djupt andligt mörker och slaveri, där karaktären och det individuella icke på något sätt kunnat

utbildas. Det har även gripit in i det patriarkaliska familjelivet och skapat mäktiga släkter med despotiska huvudmän eller hövdingar, som med makt sökt hindra all slags handlingsfrihet och individualitet. I dess ställe har uppstått en mycket stark samhörighetskänsla och enhet inom de stora släkterna.

Det är saknaden av denna individualitetskänsla, som utgör ett så starkt hinder för missionsarbetet såväl inom som utom församlingen, ty därav följer saknad av plikt och ansvarskänsla, varav kommer en otrolig slöhet och lättja samt stor känslolöshet för andra utom slakten. Viljelöshet, fullständig underdånighet och helt beroende av släktens huvudmän äro berömvärda dygder.

På grund härav var det mycket svårt för en kongobo att till en början lyssna till evangelium och mottaga det, om inga andra inom slakten gjorde det. Men gjorde de det, voro andra redo att komma blott för deras släktingars skull. Om sedermera några föllo och lämnade församlingen, så kunde andra även då för deras skull göra likadant.

Att dessa, som kommo fram ur hedendomens natt för att söka ljus och frälsning, ej till fullo förstodo, vad de sökte, är ju tydligt. Tron på Gud var parad med en stor fruktan för honom, om de ej uppfyllde alla hans bud. Själva frälsningen, som söktes, liknade hedningens i det att det i första hand var en frälsning för kroppen från denna världens lidanden. Gud skulle bevara dem från sjukdom, nöd och svårigheter, och missionärerna skulle hjälpa dem i rättegångar och mot orättvisor från både vita och svarta.

En dylik gudsdyrkan kunde naturligtvis ej skänka frid och välsignelse eller giva den kraft mot synd och karaktärlöshet, som behövdes. Då de därför funno, att de icke kunde undkomma denna världens lidanden, tyckte de, att de icke hade någon fördel av att hålla Guds bud, varför dessa, som stannade på denna lagträldomens ståndpunkt, snart tröttnade och ville »vila», såsom de sade, d. v. s. leva såsom de andra i byn.

Andra kommo längre i sina erfarenheter. De ville bliva fria från sina syndiga begärelser, t. ex. otuktsbegärelsen, men trots bön och strid kanske de föllo till följd av den fäderneärvda lustan. Den hedniska tanken var strax framme. Varför hade ej Gud givit dem kraft, då de allvarligen bett och sökt hjälp? Nej, Gud var förfädernas obeveklige Nzambi. Syndafallet blev därför ytterst Guds fel, eftersom han ej borttog syndabegärelsen. Och var det för att pröva dem, varför skulle då Gud pröva, då han visste, att de skulle falla.

Vid tanken på allt det hedniska och traditionella, som vill följa med vid omvändelsen, är man färdig att tro, att en hedningkristen ej kan komma till en sann förståelse av evangeliets sanningar och en kristen karaktär. Tvärtom, men det fordras en längre tid av fostran och undervisning för att sant kristliga karaktärer skola kunna utbildas.

Evangeliets kraft till frälsning visar sig på ett mäktigt sätt uti övertvinnandet av de fäderneärvda lustarna: månggiftet, dryckenskapen och otukten, men evangeliets segerkraft framträder härli-gast uti karaktärsdaningen, då den

fäderneärvda viljelösheten och beroende-känslan få sina dödsstötar.

Kärlek läres ej annat än genom kärleksbevisningar, tro likaså genom trosgärningar och en kristen karaktär genom kristna karaktärsfasta personer. Medlet till en sann förståelse därav är därför åsynen av ett kärleksfullt, sympatiskt och oegennyttigt liv, prägladt av en önskan att i grund lära känna deras tankar och förstå deras känslor för att hjälpa och leda dem i livets skilda lägen.

Häri genom väckes ett sant förtroende för missionären och därmed tro på de sanningar, han förkunnar. Den sökande själen drages till honom, börjar älska honom och vill likna honom. Syndakännedom och skuldmedvetande uppenbara sig och framtvunga böner och rop om nåd och frälsning för både kropp och själ.

Häruv väckes kärlek till Gud, till missionärerna och till missionsförsamlingen, som sänt dessa evangeliets budbärare. Kärleken blir drivkraften i det religiösa och sociala livet. Den hedniska viljelösheten, lättjan och beroendet av andra försvinna.

Ett verksamt medel till den kristna karaktärens bildande har varit vårt civilisationsarbete genom vardagsskolor, slöjdskolor, sjukvård, handel, byggnadsarbeten m. m., emedan vi därigenom kommit i ett intimare förhållande till folket än eljest. Alla dessa arbeten eller verksamhetsgrenar äro uppfostringsskolor till kristen tro och frälsning, ty i ett land, där folket står så lågt som i Kongo, fordras vida mer än att predika evangelium i de existerande formerna av folkets sociala liv.

Vårt mål måste vara både hjärtats och livets fulla omskapande.

Det går visserligen sakta att nå målet, men vi glädja oss över varje framåt-skridande. Till en början måste vi taga oss själva till exempel för de kristna för att de rätt skulle förstå, vad vi fordrade av dem, men detta avvisades mången gång med orden: Ja, det är I vita, I ären ej såsom vi.

Under årens lopp ha emellertid många hedningkristna fostrats till sann tro och till kristliga karaktärer och därför blivit sköna exempel att framställa. Detta har blivit förstätt och uppskattat.

På senare åren ha vi ock haft glädjen att visa exempel på sådana, som hållit troget ut alltifrån vår första församlings grundläggande 1886. För ej så länge sedan dog den äldriga Eva Manluakila i tron på Herren. Hon hade tillhört församlingen i 23 år. Ännu leva och kvarstå inom samma församling tre personer, som döptes 1886.

Till denna uthållighet och ständaktighet ha, enligt vittnesbörden, missionärernas uppoffringar och död varit ett kraftigt medel. Genom sitt liv hava de varit såsom åskådningsmaterial för uppfattning av kristet liv och kristen karaktär, men genom sin död för folket hava de liksom satt kronan på sin livsgärning. Mången levnadsdag tyckes hava varit allt för kort, men nåden att ha fått dö bland folket har burit rikligare frukter, än vi någonsin anat. Huru har icke missionärernas död ej blott väckt hedningar och hedningkristna till besinning och eftertanke utan ock medverkat till en full förståelse av Jesu ord i Joh. 3:16, och att det är denna kärlek, som är

utgjuten i hans vittnen och ej blott i dem utan ock i missionsförsamlingen, som sänt dem!

Missionärernas död har även burit rik frukt i hemlandet, därigenom att starkare sympatier och varmare intresse ha väckts för missionen, varpå följt livligare förböner och kraftigare deltagande i arbetet. Allt flera ha hörsammat kallelsen att upptaga de fallnas mantel, och flera blodsband ha knutits över hela vårt land med den arbetande och kämpande skaran på fältet. Härav har följt den rika välsignelse och stora framgång, missionen har fått röna i Kongo.

Hela nedre Belgiska Kongo är snart ett kristet och civiliserat land. Fyra protestantiska missionssällskap arbeta därstädes. Den kristna församlingen består av omkring 7 à 8 tusen nattvardsberättigade medlemmar. I skolorna torde 15 à 20 tusen elever fostras, ty den svenska missionen har nära 6,000 elever.

I kulturellt hänseende har ju landet gått framåt med stora steg även genom järnvägens anläggning och den livliga verksamhet, som staten m. fl. utöva. Vi förneka ej dess stora betydelse för landet och folket, men denna kultur enbart kan icke höja folket eller skapa några karaktärer, ty de flesta av dessa kulturens förkämpar äro högst karaktärlösa. Många vilja till och med riva ned, vad missionen sökt uppbygga.

Att missionen icke är fiende till sann kultur, förstås lätt av det sagda samt därav, att järnvägsbolaget och staten m. fl. vända sig till missionssällskapen ännu i dag för att få dugliga arbetare. Strax före min sista hemresa vände sig kommissarien i Matadi till vår

mission med begäran om tegelslagare, murare och snickare. Det är genom dessa infödingars hjälp, som så mycket kunnat utföras i kulturellt avseende.

Att kongofolket har stora slumrande intellektuella förmögenheter, förstår man lätt, då man ser, huru de t. ex. vid järnvägen nu snart utträngt senegaleser och andra främlingar, därigenom att de kunnat lära sig olika slags arbeten och därför kommit till de högsta platserna, såsom stationsföreståndare vid mindre stationer och lokomotivförare m. m. En stor del av dessa tillhöra den kristna församlingen och utöva en livlig verksamhet utefter hela linjen.

Inom församlingarne inne i landet finnas likaledes särdeles dugliga och utbildade evangelister och lärare, som stiga till allt högre poster och ämbeten. Må vi beakta president Tafts ord om den store pedagogen Booker Washington, då han sade: En ras, som efter ett halvt århundrades civilisation kan trolia fram en Booker Washington, bör med tiden kunna göra underverk.

Afrika blir säkerligen icke ett nytt Amerika utan alltid de svartes världsdelen men ej under slaveriets och demonernas ok utan under Kristi ljuvliga ok.

Åt varje folk har Gud särskilda välsignelser och särskilda nådegåvor och uppgifter. Nu är det vår nåd att giva och kongofolkets nåd att mottaga och fostras för kommande uppgifter. Det är först genom landets egna söner, som den stora Afrikamissionen kommer att likt gräseldarna om natten draga fram i landet uppför och utför berg och kullar, nedbrännande hedendomens mörker och slaveri.

Vi kanske ej få uppleva den tiden, men vore vi medvetna om, vilka frukter våra missionsansträngningar kunna komma att bära, skulle vi fördubbla våra krafter och underlätta den heliga eldens spridning genom att anlägga ännu flera missionsstationer och offra ännu flera av våra söner och döttrar.

Hela det inre av Afrika är ännu ett vidsträckt, oupptaget fält. I Belgiska Kongo stå ännu $\frac{2}{3}$ av befolkningen utanför missionens inflytande. Jämfört med Sverige blir det ett land mer än tre gånger så stort. I Franska Kongo finnes utom vår nyss påbörjade mission endast Parisermissionen med fyra

stationer och elva missionärer. Här ligger framför oss ett land mycket större än hela Sverige utan någon evangelisk mission.

Visserligen synes fältet oändligt, arbetet överbåt och svårigheterna oöverstigliga, men Gud är större, och om vi äro trogna i vår missionskallelse, skall snart profetens ord bliva en verklighet: Då skola öknen och ödemarken glädja sig, och hedmarken skall fröjdas och blomstra såsom en lilja. Den skall blomstra skönt och fröjda sig, ja fröjda sig och jubla, de skola få se Herrens härlighet, vår Guds prakt.

Hemkomna missionärer. | Den 29 augusti anlände till Sverige Kongo-missionärerna *Martin Westling* med fru och *August Jansson* med fru. Den förstnämnde har varit, såsom förut är meddelat, mycket sjuk, varför det icke ansågs rådligt att låta honom resa ensam hem. Vännerna Janssons voro också i stort behov av ombyte, varför de blevo tillradda att göra Westling sällskap hem. De synas ha blivit bättre till hälsan under resan, och vi hoppas, att de i hemlandet skola fullständigt återvinna krafterna för att sedan kunna fortsätta arbetet i Kongo.

* * *

Utresande missionärer. | Fröken *Olga Moberg*, som något mer än ett år vistats i hemlandet för att återvinna hälsa och krafter, har nu åter-

vänt till Tiflis, Kaukasien, där hon på nytt upptager sin verksamhet som missionär och bibelkvinna.

Likaså har bibelkvinnan *Tora Larsson* efter en tid av vila och rekreation i hemlandet återvänt till sitt verksamhetsfält i Petersburg.

Båda avreste från Stockholm lördagen den 13 dennes i sällskap med de utresande Kaschgar-missionärerna *G. Raquette* med fru, fru *Törnqvist* och fröken *Ingeborg Andersson*.

På samma gång avreste även missionssekreterare *Wilh. Sjöholm* för att enligt konferensens beslut inspektera missionsarbetet i Ost-Turkestan.

Gud lede dem alla på färden och göre deras verk till välsignelse!

* * *

Personliga meddelanden. | Meddelande har ingått från missionär *Sam. Hede* vid Brazzaville, att han och fröken *Hulda Samuelsson*, som är stationerad vid Kingoyi, ingått förlovning med varandra den 26 juli. Må Gud välsigna deras förening!

Missionär *Teofil Ceder* meddelar med

samma post, att han och hans fru komma att anträda hemresan till Sverige i slutet av oktober månad.

* * *

Svenska Missionsförbundets kvartalsmöte hålles i Nybro den 11—13 okt. Talare bliva lektor *P. Waldenström*, distriktsföreståndare *J. A. Karlman* samt ett par missionärer. Program i nästa nummer.

Från vår yttre mission.

En examen på Kingoyi seminarium.

Icke minst i vår tid har man stämpat de på Kristus troende såsom fiender till kunskap och upplysning, och med hög patos och förnäma later har man kallat dem för ljusets och kulturens fiender. Alla dessa tillvitelser kunna de dock bära med jämnmod, emedan verkligheten visar motsatsen. Man må lägga märke till, att dylika tillmälen i regel komma från det håll, där man över allt annat avgudar vetenskapen, konsten och det mänskliga snillet. Vill man utan oväld döma i denna sak, måste man tillstå, att de troende offra ofantligt mycket för att sprida kunskap och upplysning i världen, och att de ingalunda äro kulturfientliga, vilket man så gärna vill göra dem till, emedan de ej vilja böja sig för dessa, som i sin självöverskattning göra anspråk på att ensamma vara mänsklighetens lärare och profeter.

Om man gör sig underrättad om de kristnas insats i det mänskliga upplysningsarbetet, skall man verkligen förvånas över de väldiga summor, som årligen offras för de högre och lägre bildningsanstalter, som de olika missionsällskapen hava upprättat ute på missionsfälten. Och studerar man de

svenska missionssällskapens årsberättelser, skall man finna, vilken vikt även de lägga på skolverksamheten. De veta, att sann och verklig kunskap är det skarpaste vapnet mot vidskepelse och vantro.

Alltifrån början av vår verksamhet härute hava vi följt denna princip. Och vi hava funnit, att skolarbetet är en den väldigaste hävstång, när det gäller att lyfta folket upp ur dess djupa förnedring. Därtill hava vi också lagt stor vikt vid att utbilda infödda lärare och evangelister, ty utan sådana kan man ej bedriva någon kraftig verksamhet.

Förlidet år byggdes här vid Kingoyi station ett stort och präktigt seminarium. Den 30 sistlidne juni utexaminerades därifrån en skara unga män. Examen var en verklig högtid och förtjänar ett omnämnande.

Dagen före examen hade eleverna prytt lärosalen med blommor och grönt. Klockan 9 började examen. Omkring ett femtiotal personer hade infunnit sig, bland dem statens hövding i egen hög person. I början sågo eleverna litet förskräckta ut, och rösten skälvde något, då de svarade på de framställda frågorna. Det ser ut, som om examensfebern vore gemensam för alla raser. Att undervisningen bedrivits med nit och skicklighet och att eleverna gjort sitt allra bästa, hördes emellertid tydligt på de snabba och korrekta svaren. Särskilt lade jag märke till elevernas goda insikt i kristendom. Man fick också det intrycket, att några voro mycket begåvade. Det

är alltid glädjande, då man får begåvade lärare, och man väntar, att de skola utträtta mycket. Men man får dock icke vänta för mycket av dem, ty i verksamheten har det mången gång visat sig, att de mindre begåvade hava varit mera framgångsrika i arbetet, beroende till en stor del på deras förmåga att anpassa sig efter folket och omständigheterna.

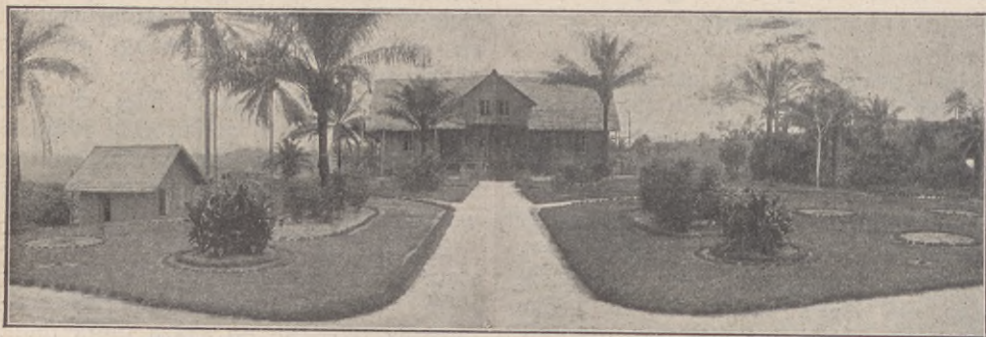
Efter examens slut höll missionär Börrisson från Kinkenge, som var här på besök, ett allvarligt och gripande tal till de avgående eleverna, varefter även undertecknad å skolstyrelsens vägnar riktade några ord till dem samt tackade broder Karlman med fru för den osparda möda de nedlagt för att bibringa eleverna kunskap.

regelbundet besökt byarna häromkring och där predikat evangelium. Under kursen ha de gjort något över 400 bybesök.

Lektionstimmarna ha varit fem teoretiska samt en timme praktiskt arbete om dagen. Under det praktiska arbetet har klassen varit delad i två avdelningar. Den ena har klippt och sytt kläder, under det den andra varit sysselsatt med slöjd och trädgårdsarbete.

Min hustru har haft 2—3 timmar om dagen och undertecknad 4—5 per dag av de direkta lektionstimmarna. D:r Palmær har haft naturkunnighet och hälsolära några timmar, då tiden lämpat sig så.

Elevernas uppförande har hela tiden varit oklanderligt.

Seminariebyggnaden vid Kingoyi.

Senare på eftermiddagen hölls en trevlig kaffefest för de nya lärarne.

Må nu Gud välsigna och bevara dessa sina vittnen, så att de under den korta arbetsdagen måtte bliva till stor välsignelse för sina landsmän!

Kingoyi den 7 juli 1913.

A. J. Walder.

Föreståndaren för seminariet, missionär *Edvard Karlman*, skriver i brev till styrelsen av den 5 juli följande om själva undervisningen:

Vad schema och lärokurser beträffar, ha vi så noga som möjligt följt skolkomiténs beslut från sammanträdet vid Nganda den 8 juli 1912.

Tre söndagar i månaden ha eleverna

Till följd av värk och sovsjuka måste en elev från Mukimbungu sluta efter fyra månader. En annan från Kibunzi blev sjuk under sista terminen. Huvudorsaken var väl sovsjukan tillsammans med andra krämpor. I övrigt har hälsotillståndet varit gott både bland lärare och elever. Icke en enda lektion har behövt inställas för sjukdoms skull.

Då nu eleverna lämnat oss, kännes det mycket tomt och ödsligt efter dem. Vi ha lärt att älska och värdera dem, medan de varit här. Gud välsigne dem allt fortl!

Den 30 augusti börjar en ny kurs med andra klassens elever.

Seminarieelevernas bostadshus vid Kingoyi.

Ett missionsmuseum vid Kingoyi.

Länge har jag närt tanken och önskan att kunna samla och upprätta ett mindre museum i samband med Evangelist- och Lärareseminariet på Kingoyi. Detta museum kan ju inte bli så stort eller fullständigt som ett museum i vanlig bemärkelse. Jag har tänkt, att det i första hand skulle upptaga etnografiska och kulturhistoriska saker samt samlingar i botanik, zoologi med flera ämnen, tillhörande naturkunnigheten. Museets samlingar komma sedan att användas så mycket som möjligt som åskådningsmaterial i skolan.

Mig synes ett dylikt museum få en stor uppgift att fylla tillsammans med Evangelist- och Lärareseminariet. Skada blott att vi inte börjat med samlandet förr. Många värdefulla saker ha redan försvunnit. I Sverige finnes redan ganska mycket samlat från Kongo, men här är icke något samlat att vid behov visa ett kommande släkte. Kongonegern,

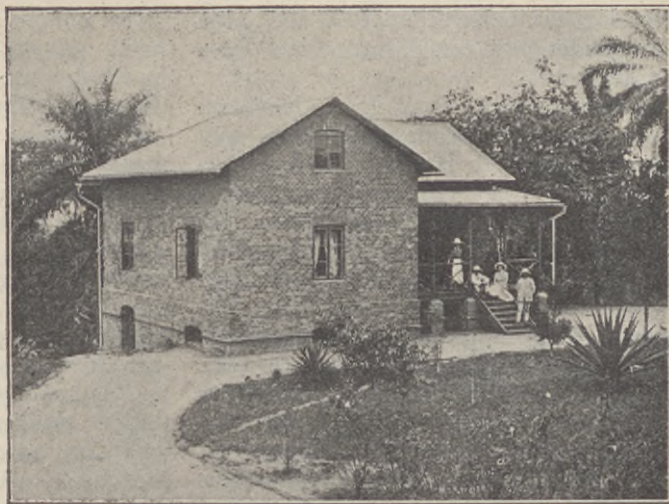
som är så intresserad och lätt vunnen för allt nytt, behöver om någon hjälp i att samla och förvara en del av det gamla för eftervärlden.

Om behovet av ett dylikt museum, där man kunde visa eleverna ett och annat från gångna dagar, har jag flera gånger blivit påmind under den nu hållna kursen. Eleverna från de gamla stationerna ha här sett och hört mycket, som de

inte haft en aning om. Det hör redan till det förgångna i deras trakter.

Att tanken på detta museum icke är ny, därom vittna ritningarna till seminariebyggnaden. På ritningarna är en sal upptagen till museum och materialrum. Således behövas inga nya byggnader för ändamålet.

Museet med samlingar blir ju helt och hållet missionens egendom. Det är ju ock meningen, att det skall tillhöra Evangelist- och Lärareseminariet och ordnas och skötas tillsammans med seminariets övriga inventarier.

Det nya boningshuset vid Kingoyi.

Missionärsbröllopet vid Musana.

Musana den 30 juli 1913.

Kära missionsvänner!

Herrens nåd och frid!

Den 16 juli väntade vi hit några av våra bröder i Belgiska Kongo till sammanträde, varvid flera för kongo-missionen viktiga frågor skulle behandlas. Emedan våra kamrater Svante Malmquist på Madzia och Lydia Sjöblom på Kingoyi skulle fira sitt bröllop vid samma tid, ansågo vi det lämpligt att få även denna fest här, helst som det skulle hav arit ganska besvärligt för våra bröder Malmquist och Anvill, som voro ensamma på Madzia, att anordna bröllopet på sin station.

Chefen för distriktet »Bakongo», administratör Ravon från Mindouli, hade lovat att komma hit och förrätta vigseln. Vår närmaste chef, administratör deKerkaosel från Boko, hade ock inbjudits.

Den 15 juli kom Aug. Jansson från Mukimbungu. Han hade gått igenom vårt distrikt från Manyanga vid Kongofloden och kände sig tilltalad av de stora byarna utmed vägen. Han såg, att det fanns mycket folk att rädda från hedendom och förtappelse i dessa nejder.

Dagen därpå kom Edv. Karlman från Kingoyi. Broder Börrisson, som tagit vägen över Brazzaville, blev försenad där, så att han ej kunde komma förr än på middagen den 17:de. Då var ock Sam. Hede med i hans sällskap. På eftermiddagen togo samtliga bröder stationsområdet och de närmaste omgivningarna i betraktande. Det konstaterades, att vi hava tio byar inom ett avstånd av en halvtimmes väg från boningshuset. Till den närmaste är det endast 200 meter.

På fredagsmorgonen den 18:de började förhandlingarna, som fortsatte på lördag och måndag. Frågan om Nganda

stations realiserande torde vara av allmänt intresse, varför jag berättar litet därom.

Det är Eder bekant, att det länge varit tanke på att lägga ned Nganda som huvudstation, dels på grund av dess hälsofarliga klimat och dels emedan dess arbetsfält kan bearbetas från omkringliggande stationer. Tiden att realisera denna tanke är nu inne. Kongokonferensen på Kingoyi sistlidne februari tillsatte en komité för att upprätta förslag till stationens nedläggande. Detta förslag förelåg nu till granskning. Såsom de flesta frågor av större betydelse föranledde även denna ett livligt meningsutbyte.

Det kinkigaste i frågan var, huru fältet borde delas, så att församlingen ej behövde delas. Vi blevo dock ganska eniga om, att Mukimbungu skulle bearbeta den del av Nganda-fältet, som ligger närmast Kongofloden, och Kibunzi ett mindre område, som gränsar intill dess fält, samt att Kinkenge skulle sköta om det egentliga Nganda från floden Lwala i väster till hövdingdömet Nsundi Mamba i öster och nordost med Södra Luhombo som gräns mot Kingoyi i norr. Inom detta område finnas de flesta församlingsmedlemmarna, vadan Nganda församling och lärarekår i huvudsak skulle få höra i hop. Ett större, föga bearbetat men ganska tätt befolkat område i nordost från Nganda skulle tillfalla Kingoyi. En sträcka utefter gränsen till Franska Kongo kan med fördel bearbetas från Musana, då denna station får lärarekrafter.

För arbetet i stort sett och med tanke på de stora, icke upparbetade vidder, som ligga framför oss i Franska Kongo, kan jag ej förstå annat, än att ett sådant förfarande är klokast och blir till största gagn.

På fredags middag den 18 juli anlände Svante Malmquist och Lydia Sjöblom, som för vigselformaliteternas ordnande måst göra en resa till Brazzaville. Samma dag på aftonen kommo våra franska gäster.

Följande dag pryddes det nya böningshuset och vår primitiva samlingslokal med palmgrenar och blommor. Kontoret i nya huset skulle tjäna som bröllopsal.

Kl. 3,30 e. m. fördes den krönte bruden och brudgummen in i bröllopsalen, där den borgerliga vigseln förrättades av herr Ravon. Därefter tågade vi in i samlingslokalen, som var fullsatt av infödingar. Där höll broder Börriesson ett hjärtligt och allvarligt tal på svenska till brudgum och brud och förelade dem deras ömse-sidiga plikter som kristna och makar.

När brudparet mottagit välsignelsen och våra bästa lyckönskningar, hölls tal till de infödda om skillnaden mellan deras och vårt äktenskap. Hela akten var enkel och tilltalande för hjärta och sinne. Till och med våra franska gäster, som ju icke förstodo språket, kände sig tilltalade.

Efter festmåltiden samlades vi åter i bröllopsalen, där samtliga bröder höllo tal till brudparet. En liten minnesgåva från kamrater, förvarad i en ask av elfenben, överlämnades till brudparet av C. N. Börriesson. Många trevliga gratulationsbrev och telegram från vänner, som ej kunde närvara, upp-lästes.

Därefter följde ett par korta tal på franska, vilka jag återgiver så ordagrant som möjligt, emedan de något belysa vår ställning till myndigheterna i Franska Kongo. Talet till administratörerna lydde:

»Mina herrar Ravon och deKerkaosell I haven gjort oss en stor ära genom detta Edert besök, och det är med en känsla av verklig glädje, vi se Eder här. Först vill jag uttrycka vårt hjärtliga tack till Eder, herr Ravon, för den vänlighet, Ni bevisat oss genom att mottaga vår inbjudning, och för den uppostring, Ni gjort genom att gå den långa och besvärliga vägen från Mindouli till Musana för att viga dessa våra vänner.

Jag vill ock tacka Eder, herr deKerkaosell, för vänligheten att mot-

taga inbjudningen till vår enkla fest.

Vidare vill jag uttrycka vår djupt kända tacksamhet till Eder båda för den välvilja, som vi rikligen erfarit under Eder administration.

På samma gång ber jag att få framhålla, att det är vår verkliga avsikt att arbeta till förmån för den stat, där vi slagit oss ned. Vi hava tagit som mål att höja infödingarna i vår omgivning från deras djupa andliga och moraliska förfall och lära dem att arbeta. Som våra resurser äro små, kunna vi ej göra några storverk. Men på de platser, där vi upptagit verksamhet, vilja vi vara staten en verklig hjälp i dess viktiga civilisationsarbete.

Slutligen önskar jag uttrycka våra bästa välönskningar för Eder framgång och lycka, för Frankrikes och alla dess koloniers. Måtten I få åtnjuta en god hälsa och måtte Gud få leda och välsigna Eder i Edert arbete för Kongo-folkets civilisation.»

Detta tal besvarades av herr Ravon i ungefär följande ordalag:

»Herr — — —

Jag är djupt rörd av de vänliga ord, Ni yttrat, ty jag känner, att de utgått från hjärtat. Jag måste säga, att det varit oss ett verkligt nöje att vara här, så att det mer än uppväger den lilla uppostring jag gjort. Alldenstund tjänsten ej lade hinder i vägen för mig att gå hit, gjorde jag det gärna.

Sedan en längre tid tillbaka har jag följt Edert sällskaps arbete och utveckling med mycket intresse, och jag gratulerar Eder för dess stora framgångar. Det är mig en glädje att å min regerings vägnar såväl som å mina egna få frambara till Eder vår tacksamhet för det storartade civilisationsarbete, som I utfören i vår koloni. Mottagen våra bästa välönskningar för lycka och framgång i fortsättningen.»

Härpå uttryckte brudgummen sitt och brudens tack till de församlade, varefter den högtidliga stunden avslutades med bön och sång. Så skildes vi åt och gingo till vila med gott samvete och vederkvickt själ.

På söndagsmorgon sade vi farväl till våra franska gäster, som då återvände hem. Herr Ravon hade varit tre dagar på vägen hit. För honom blev det 6 dagar på karavanvägen. Denna resa gjorde han utan ersättning.

Kl. 10 f. m. samlades vi till predikan på kongospråket. Så många vårt tillfälliga bönehus kunde rymma, voro samlade. Edv. Karlman och Aug. Jansson talade frälsningens ord till de församlade hedningarna.

Efter predikan samlades vi jämte några infödda troende omkring Herrens bord, varvid C. N. Börrisson tjånade. På kvällen hade vi en skön stund tillsammans, då Sam. Hede predikade för oss på svenska.

På tisdagsmorgonen avslutades förhandlingarna, och de flesta av bröderna bröto upp redan den dagen. Våra gäster från Madzia dröjde något längre.

Vi ha haft en skön högtid på vår station. Herren har välsignat oss på allt sätt. Sammanträdet var fridfullt, och frågorna behandlades i endräkt och samförstånd. Den enkla bröllopshögtidligheten och de anordnade mötena voro sköna och oförgätliga. Verksamheten ingiver oss förtröstan och gott mod. Herren är med oss, och i hans kraft vilja vi gå framtiden till mötes.

Med hjärtliga hälsningar från broder Anvill, min hustru och mig,

Eder tillgivne

P. A. Westlind.

Det nuvarande läget i Kina.

Hwangechow den 2 aug. 1913.

Kära missionsvänner!

Guds frid!

Det är under alla tider och förhållanden gott att icke blott veta, att

Gud hjälper och bevarar dem, som förtrösta på honom, utan även att få erfara detta. Den närvarande tiden synes vara full av oro och strider. Bäst man tycker, att det är lugn och ro, får man erfara motsatsen.

Varje land och folk har haft sina särskilda strider att utkämpa. Omstörtningens tid synes nu ha kommit till detta land. Den kinesiska jättationen har sovit och sovit hårt. Ansträngningar att väcka jätten ha flera gånger gjorts, men utan synbart resultat. Efter hand har det dock kommit därhän, att han *börjat* vakna. Då jag ser på de närvarande förhållandena i detta land, tycker jag, att den kinesiska nationen just är lik en person, som sovit länge och hårt, och som ej velat vakna, men som till sist måst vakna. Han rusar upp, gnuggar ögonen och vet icke riktigt, vad det är fråga om. Han är yrvaken. Och i detta tillstånd kan han företaga sådant, som han icke skulle göra, om han vore riktigt vaken. Detta är just, vad kineserna för närvarande göra. Revolutionens utbrott var ett medel, genom vilket nationen på allvar började vakna. En del av vad som sedan förekommit, vill jag räkna till den »yrvaknes» handlingar, i stort sett. Det skulle på en gång bli ett nytt Kina, menade mången. Men det gick icke så lätt eller med ens. Trots allt motstånd har dock mycket vunnits, och en ny tid har brutit in för Kina.

Några av Kinas söner, som efter revolutionens utbrott blivit upphöjda till »hjältar» — deras bedrifter och hjältemod torde dock eftervärlden komma att tala om tämligen svagt — funno sig snart missräknade på den person, som de själva varit med om att giva presidentvärdighet. Och så började de att på hemliga vägar motarbeta honom för att snarast möjligt störta honom. Deras hemliga föreningar äro riktiga anarkistföreningar.

Här i Hwangechow har allt varit ganska lugnt. I våras var det en tid, då tjuvar och rövare härjade, och

myndigheterna syntes icke mycket kunna uträta mot dem. Även vi här på stationen fingo ett par gånger oangenäma påhälsningar. Det var ganska otrevligt, helst som vi aldrig förr varit utsatta för något dylikt. Då kvällen kom, visste man knappast, vilket som var bäst, antingen att vaka eller gå till vila. Jag var uppe i Wuchang för att tala med general Li härom. Han lovade göra allt, vad han kunde för vår säkerhet. Men på samma gång sade han, att det för närvarande var ganska svårt för regeringen att hålla dessa tjuvar och rövare stängna. »Det tar oss ännu en tid», yttrade han, »innan vi få ordning i landet.»

Sedan kriget utbröt, ha vi haft det lugnare för tjuvar och rövare. Förra veckan anlände ett kompani soldater från Wuchang med order att tillämpa krigslagarna. Detta har haft sin betydelse icke blott för oss utlänningar utan även för kineserna. Stark kontroll föres över alla, som komma in till staden. Så snart någon kommer hit från annan plats, måste den person, som tager emot honom, genast meddela detta. Den besökande får lämna uppgift om sitt namn, sin hemvist, sitt ärende etc. Alla värdshus måste vara stängda klockan 8 på kvällen. I förgår kväll hade en värdshusvärd ej hörsammat dessa order, och klockan halv 9 på kvällen kommo soldaterna. De slog sönder bord och stolar samt togo värden med sig till »yamen», där han fick 200 slag för sin ohörsamhet. Jag antager, att detta skall lära andra, att det är bäst att lyda.

Om några dagar hoppas jag kunna resa upp till Kuling för att få en tids vila, vilket jag väl behöver.* Jag är glad över, att Gud låtit mig äga hälsan hitintills, och jag hoppas fortfarande få äga denna gåva.

Kära vänner! Glömmen oss ej i Edra förböner. Vi behöva Eder hjälp. Och Kina behöver Eder hjälp i när-

varande tid. Tröttnen icke! Gud väl-signe Eder alla!

Med varma hälsningar

tillgivne

G. Tonnér.

Våra Kina-missionärer på Kuling.

Enligt meddelande från missionär D. R. Wahlqvist ha nu även han och fru Wahlqvist samt missionärerna Kullgren och Fernström med familjer anlant till Kuling. Likaså meddelar missionär Tonnér, att han och fröken Hilma Börjeson ankommit dit från Hwangchow.

Ur Wahlqvists brev, daterat den 28 juli och skrivet under resan till Kuling, anför vi följande:

Regeringstrupperna ha vunnit flera segrar i Kiangsi-provinsen, bland annat tagit fästningen Hukow i närheten av Kiu-kiang. Vägen till Kuling är nu klar, och säkerheten däruppe fullt betryggande.

I Wuchang och Hankow samt vid alla våra stationer för övrigt är allt lugnt. Herren vare pris! Allt tyder på att presidenten Yuanshikai kommer att gå segrande ur striden, vilket nog är det bästa för Kina.

Det är skönt att få resa upp till de svala bergen. Vi ha nu några dagar haft 38 à 40° C. i rummen om nätterna. Att sova i dylik hetta är nästan omöjligt. Också ha vi flera nätter legat ute på verandan och likväl har svetten lackat av oss.

Anna Jönsson är ännu kvar i Wuchang. Blir allt lugnt där, kommer dock även hon om några dagar eller någon vecka till Kuling.

För oss och våra stationer behöver ingen ängsla sig. Utvecklar sig allt i samma spår som hittills, möter nog intet hinder för oss att i vanlig tid återvända till vårt arbete på de olika stationerna.

Men bedjen för Kina!

* Som synes av efterföljande meddelande, har missionär Tonnér sedan avrest till Kuling.

Några vardagsbilder från Kina.

Missionär *K. A. Fernström* i Ichang har i ett brev till expeditionen givit några skildringar från vardagslivet i Kina, vilka äro ganska intressanta. Vi anföra ur brevet följande:

— — — Jag är nu i Tangyang i egenskap av byggmästare, ty vi skulle nu omsider försöka få kapellbygget färdigt här. Men det regnar nästan oavlatligt, så vi komma knappast ur fläcken. Huset vi äga här, och som skall förvandlas till predikostation, är ett gammalt palats, byggt i två avdelningar med höga tegelmurar kring varje avdelning. Det är i den främre av dessa, vi nu skola förlägga kapellet.

Att vara byggnadschef i Kina är sannerligen ej roligt. Klockan 9 börja arbetarna komma och sätta sig på arbetsplatsen och röka och dricka te. När det är överstökadt, börjar arbetet. Klockan halv 12 är middag, och sällan äro de sedan i arbete före klockan 2. Klockan 6 är arbetet slut för dagen — således sex och en halv timmars arbetsdag, men av den tiden får tagas bort en god del till raster, då det skall drickas te och rökas. Och är man ej nöjd med detta, så gå arbetarne helt enkelt sin väg. Det är ett sådant liv efter arbetare inom alla fack för närvarande, att man får vara mycket beskedlig, om man skall få något arbete utfört. Arbetslönerna ha ock stigit ofantligt. Förr fingo vi en hantverkare i Ichang för 160 cash pr dag, nu får man betala 400 cash. Här i Tangyang är daglönen 240 cash. Detta är visserligen ej mer än omkring 50 öre, men då man tager hänsyn till det lilla, som uträttas därför, så blir det ingen billig arbetslön. Jag har nu ackorderat bort det mesta av mureri- och snickeriarbetet på, som det synes mig, rätt goda villkor. Bara vi nu kunna få dem att utföra arbetet efter överenskommelse!

Att det är svårt att få arbetare nu, beror dels på att det uppföres en hel del byggnader såsom skolor och för-

eningslokaler, dels därpå att så många av dem, som vid och efter revolutionen tjänade som soldater, nu gå och »slå dank» eller ha slagit sig på röveri i stället för att arbeta.

Att det i mångt och mycket har gått framåt i Kina sedan revolutionen, kan emellertid var man se. Kineserna ha börjat på fullt allvar beställa om sitt hus. Men en stor del av folket synes ha den uppfattningen, att den nya tiden kallar dem endast till lek, spel och förströelse. När helst man går ut bland folket, får man den föreställningen, att det är festdag. De nyanlagda och goda gatorna och vägarna äro fulla av folk, som blott synes vara ute och roa sig. En mängd stora tehus ha uppförts i och utanför staden, vilka alltid äro packade av folk. Där musicerats och sjunges, som om det vore en stor högtid.

Till och med buddismen har liksom vaknat upp ett tag och vill vara med sin tid. Prästerna hålla stora möten, där de utveckla sina läror och tala för sin sak, så gott de kunna. Det har just hållits ett dylikt stort möte här i Tangyang. Vår evangelist blev ock ombedd att komma med och tala till buddisternas fördel. Men han svarade, att det vore mer än han kunde. Han var dock med och hörde på en stund, och av det som sades har han bland annat anfört, huru en präst tillbakavisade beskyllningen, att buddismen intet gjorde till landets fromma. »Slå vi ej på trumma både morgon och afton», sade han, »och är ej det en bön till Gud för landets väl?» Anmärkningsvärt är, att de i sina tal använde ordet Sangti, det kristna namnet på Gud, vilket ock förekommer i de äldsta klassiska skrifterna, och ej »pusa» eller »laoie», vilket buddisterna eljes alltid använt som namn på sina gudar.

Vi ha ej så litet folk på våra möten här, men en viss rädsla för oss synes ha gripit många. De ha fått för sig, att om de bli kristna och genom dopet intagna i församlingen, så dö de strax därefter. Huru detta rykte kommit

ut, vet jag ej, ty nog har väl en del av våra medlemmar dött, men icke tror jag, att dödlighetsprocenten varit större bland dem än bland folket i allmänhet. Denna inbillning går snart över.

Jag har inrett en liten kammare på vinden här, och från mitt fönster kan jag lyssna till och se ett par föredragshållare, anställda av en förening för främjande av upplysning. De hålla föredrag i varjehanda ämnen. Tio dylika talare äro anställda i denna trakt. Härom dagen hade de ett mikroskop, som publiken fick se i, och dagen därpå en termometer och en barometer, vilka de förevisade och höllo föredrag om. Utländska förhållanden ventileras även av dessa talare, och om utlandet och utlänningarna ej precis förhålligas av dem, så får dock folket veta, att Kina har mycket att lära av andra länder.

Bland dem, som flitigt besöka vårt kapell här, äro flera hunaneser. De komma för att köpa frukt, mest päron, som de föra till provinsen Hunan. Detta är en rätt lönande affär, men som de i allmänhet komma med sina båtar, medan träden ännu blomma eller strax därefter, så få de ligga här ofta tre à fyra månader, innan frukten är mogen, och under tiden hinna de äta upp en god del av förtjänsten. Som vår evangelist är hunanes, komma många av dem till kapellet. Flera av dem äro kristna. —

Sjömansmissionen i Seaham Harbour.

Fru *Harriet Engvall*, som för närvarande under missionär Engvalls besök i Sverige förestår vår sjömanslokal i Seaham Harbour, har i ett enskilt brev lämnat några meddelanden om verksamheten. Hon skriver bland annat:

I dag, den 24 aug., var Orest här på besök. Vi hade då möte för fyra

svenska sjömän, mycket hyggliga unga män, som kommo till lokalen endast för predikans skull. Under mötets gång kommo två norrmän och sedan ytterligare tre. Vi skola inom kort ha en fest för dem.

Sjömännen äro mycket intresserade för böcker och läsning. Jag visade i kväll fru Welins bok »Undervattensskär» för ett par norrmän. De blevo genast intresserade, och när de skulle gå, sade den ene, i det han lade boken ifrån sig: »Det var en käck bok». När de då fingo var sin att taga med ombord, voro de mycket tacksamma. En tredje, som satt där, fick några norska jultidningar, och även han var helt nöjd. Jag erbjöd honom ett evangelium, men han sade, att han hade en bibel ombord.

Nästa dag skriver fru Engvall:

Jag frågade i dag några sjömän från den svenska båten *Rosslund*, om de hade någon bokpåse ombord. »Nej», sade de, »men vi ha god tid att läsa, då vi äro ute på resa.» Jag plockade då ihop en del böcker i en påse, och vår son Willie förde den ombord. Den, som tog emot bokpåsen, »både tackade och bockade.»

* * *

Vi ha velat meddela detta såsom en vänlig påminnelse till våra sjömansmissionsvänner, då nu tiden snart är inne att sända gåvor till julfesterna i Sunderland och Seaham Harbour. Bland det bästa, som kan sändas, är *goda, snygga och hela böcker* (gamla slitna böcker böra icke sändas). För övrigt mottages med stor tacksamhet *strumpor, vantar, muddar, halsdukar och tröjor* av ylle, *tvålar, knivar, saxar* m. m.

Givarne böra helst låta sitt namn och adress jämte en hälsning eller ett bibelord åtfölja gåvan. Detta bör på en särskild lapp vara vidfästat densamma. Sjömännen känna nämligen ofta behov av att få skriva och tacka givarne.

Inbjudan till anordnande av missionskurser.

Allmänna svenska missionskonferensens komité för missionsstudier och -kretsar har till hösten och våren anordnat missionskurser i olika delar av vårt land enligt följande program:

Missionshistoriska skeden.

Inledning:

1. Missionens bibliska grundval enligt Apostlagärningar och Romarebrevet.
2. Den gamla kyrkans och medeltidskyrkans missionsverksamhet.
3. Äldre protestantisk mission samt missionstankens genombrott i den tyska brödraförsamlingen.
4. Missionstankens allmänna genombrott i den evangeliska kristenheten.
5. De första segrarna samt kampen för de stängda dörrarnas öppnande.
6. Den allmänna framryckningen.
7. Skeden i Israelsmissionens historia intill nuvarande tid.

Avslutning:

8. Missionsstudierörelsen, dess historia och teori.
9. Praktisk övning med en missionsstudiekrets.

De olika ämnena behandlas av flera av vårt lands främsta missionsmän i

föreläsningsform med undantag av det sista ämnet, vilket, såsom programmet anger, tages som en praktisk övning med ett mindre antal personer.

Följande talare ha benäget lovat medverka: professor A. Kolmodin, doktor Karl Fries, prost G. Hogner, kyrkoherdarne D. Rudin och G. Bergström, missionsdirektor J. Lindgren, pastorerna Hj. Stenberg och A. Karlgren, missionssekreterare W. Sjöholm, rektor J. Rinman, missionär S. M. Fredén, fröken A. Gauffin, fil. kand. Axel Andersson och fil. kand. Paul Sandegren. Dessutom väntas ännu svar från en del anmodade personer.

Syftet med dessa missionskurser är att väcka missionsintresse och fördjupa det, som redan finnes, så att det blir mera bärkraftigt under denna för den kristna missionen så ytterst betydelsefulla och avgörande tid. Särskild vikt lägges därpå — såsom redan av programmet framgår — att dessa kurser fortsättas av mindre missionsstudiekretsar, som självständigt kunna tränga djupare in i missionens väsen och historia. Komitén hoppas, att föreläsningarna särskilt skola få ge impulser till bildandet av dylika missionsstudiekretsar.

När och fjärran.

Skolväsendet i de holländska kolonierna.

Betecknande för den holländska regeringens omsorg om sina kolonier är, att den årligen använder omkring 8 miljoner kr. för skolväsendets befrämjande i Nederländska Indien. Av denna summa lämnas omkring en miljon till understöd av »privatskolor», vilket i detta fall väsentligen är detsamma som missionssällskapens skolor.

Ännu lever

en av David Livingstones svarta tjäna-re, en av dem, som buro hans döda kropp den långa vägen från Ilala till kusten. Då han nu av någon tillfrågats, vad det var hos hans husbonde, som gjort det djupaste intrycket på honom, svarade han: »Det var hans uppriktiga väsen, hans rena, ädla liv, hans regelbundna sabbatsfirande, hans bön och bibelläsning med sitt folk.» — I sanning ett avundsvärt eftermäle.